

Osztrák jogi szemle.

Irta: *Dr. Deutsch Maurus*, bécsi ügyvéd.

Az utóbbi időben hozott osztrák törvények között nagy jelentősége van az 1932. év augusztus 2-án életbelépett, az *árverési eljárás ideiglenes változtatásáról* szóló törvénynek. Ez a törvény, amelynek hatálya 1933. június 30-ig terjed, a gyakorlatban rendkívüli jelentőségűvé válik. E törvény rendelkezéséhez képest a végrehajtási bíróság az adós kérelmére legfeljebb 6 havi haladékot adhat az ingatlanárverés foganatosítására,*) ha az adós hiteltérdemlően igazolja, hogy ezáltal elkerülheti gazdasági létét fenyegető tönkremenetelét, vagy hogyha a behajtandó követelés, illetőleg a még kintlévő tőkeösszeg és az ingatlan értéke között nyilvánvaló aránytalanság áll fenn.

Amennyire érthető, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok között el kell kerülni azt, hogy az ingatlan aránylag jelentéktelen követelések miatt dobra kerüljön, ép oly homályos a gazdasági létet fenyegető tönkremenetel fogalma. A törvény szövege szerint az adósnak igazolnia kell, hogy az árverési határidő 6 havi kitolása esetén, existenciája megmenthető. A gyakorlatnak nem lesz egyszerű dolga, ha komolyan fog ilyen igazolást kívánni. Hogy is igazolhatná az adós, hogy 6 hónapon belül másként tud segíteni magán? Vajjon meg fog-e elégedni a gyakorlat azzal, ha rámutatnak arra, hogy a gazdasági viszonyok előreláthatóan javulni fognak és velük együtt az adós helyzete is. Mindenesetre világosabb szabályozásra lett volna szükség; feltehető, hogy a gyakorlat ezt a szabályozást túlzott liberalizmussal fogja értelmezni és kivételek esetektől eltekintve, eleget fog tenni az ügyesen indokolt halasztási kérelemnek. Döntés előtt természetesen meg kell hallgatni a hitelezőt. A kérelem elutasítandó, ha a hitelező igazolni tudja, hogy a halasztás nagyobb gazdasági köröket fenyeget jelentékeny megkárosítással — koncesszió a vidéki takarékpénztárakra való tekintettel — vagy, hogy a hitelezőt károsítja meg aránytalanul, nevezetesen, ha a halasztás következtében a végrehajtató hitelező követelése egészben vagy részben, tartósan behajthatatlanná válna. Nehéz megállapítani, hogy a törvényhozó mit értett az alatt, hogy a halasztás nem engedélyezhető, ha a hitelezőt aránytalanul károsítja; valószínűség szerint az adós és a hitelező érdekei mérlegelendők; minthogy azonban az árverés legtöbbször az adós existenciájának pusztulását vonja maga után, nem igen lehet

*) Ellentétben a magyar joggal, ez a szabály mindennemű ingatlanra kiterjed.

a haladék következtében a hitelezőnek a kára aránytalanul nagyobb. Ki kell várnunk, hogy a gyakorlat milyen magyarázatot ad majd ennek a nagyjelentőségű rendelkezésnek.

Különösen méltánylandó körülmények fennforgása esetén, egyenlő előfeltételek mellett engedélyezhető a további 6 hónapi haladék akkor, ha az adós olyan összeg kifizetését vagy biztosítását igazolja, amely legalább a kívánt további haladék idejére eső kamatoknak, tőketörlesztéseknek, vagy annuitásoknak felel meg.

Ha bank vagy biztosító társulat a végrehajtható, a haladék iránti kérelem elutasítandó, oly esetben, amikor az adós az esedékesség beállta után, de legkésőbbben félévvel a haladék iránti kérelem benyújtása előtt, megintést kapott. A legis ratio kétségtelenül odairányul, hogy a pénzintézetek által történő hitelnnyújtásokat kedvező elbánásban részesítse és így előmozdítsa a bankok felé irányuló tőkeáramlást. A törvény nem beszél arról, hogy ez a kedvezmény csak beföldi bankokat illet-e meg; a gyakorlatban biztosan felvetődik majd ez a kérdés. Lehetséges lesz-e, hogy egy bank egy követelést engedmény útján megszerezzen azért, hogy az árverési eljárásnál ezt a kedvezményt igénybevehesse. Ebben a vonatkozásban is súlyos vitakérdéseket látok a jövőre nézve.

Rendkívül érdekes a törvény 7. §-ának a rendelkezése, amely szerint ingatlanárveréseknél az adósnak 1933. július 1-ig előterjesztett kérelme esetén a bíróság az árverés jóváhagyását megtagadhatja, ha a legmagasabb ajánlat, háznál a becsérték $\frac{7}{10}$ -ét, mezőgazdasági ingatlanoknál és telkekénél $\frac{8}{10}$ -ét el nem éri és az árverésen elért vételár az érték elköttyavetyélését jelentené.

Minthogy a végrehajtási törvény szerint a kikiáltási ár városi ingatlanoknál a becsérték felét, mezőgazdasági ingatlanoknál $\frac{2}{3}$ -át teszi ki, utóbbi időben gyakran fordult elő, hogy nem érték el az árveréseken a becsértéket. Minthogy pedig a törvény a becsérték $\frac{7}{10}$, illetőleg $\frac{8}{10}$ -ének el nem érése esetén lehetővé teszi az árverés jóváhagyásának a megtagadását, ez előreláthatóan állandó jelenség lesz, mert a második előfeltétel, vagyis az, hogy érteken alul való eladás forog fenn, minden olyan esetben adva van, mikor az eladási ár kisebb, mint a becsérték. Ez a szabály tág teret nyújt a bíróság mérlegelésének. Hogyan és mikor fogja a bíró megállapítani, hogy érteken alul való eladás forog fenn, ha péld. egy ház becsértékének csak $\frac{6}{10}$ -ét éri el? Nem elköttyavetyélés-e minden a becsérték $\frac{6}{10}$ -én való eladás? A gyakorlat fogja csak megmutatni, hogy miként alkalmazzuk ezt, a kevés szerencsével fogalmazott szabályt. A törvény felfolyamodási lehetőséget ad az adós

kérelmére történő árverés jóváhagyásának a megtagadása, vagy pedig annak jóváhagyása tekintetében.

Az 1932. évi augusztus 18.-i szövetségi törvény (bankügynöki törvény) a kisebb banküzlettulajdonosok üzemeire jelentékeny hatással lesz. A törvény mindenfajta bank- és hitelüzletek (különösen a sorsjegyrészlet kereskedés) gyakorlóinak megtiltja azt, hogy 5000-nél kevesebb lakossal bíró helységekből természetes vagy jogi személyeket felkeressenek — kivéve a cégjegyzékbe bevezetett cégeket — abból a célból, hogy megbízásokat szerezzenek vagy ügyletet kössenek, vagy akárcsak megrendeléseket gyűjtsenek. Ez a tilalom kiterjed az üzlet tulajdonosára, alkalmazotaira, de önálló kereskedelmi ügynökökre is. A vevő meglátogatása csak akkor van megengedve, ha kifejezett meghívás folytán történik és e tekintetben a törvény nem tekinti meghívásnak azt, ha az nyomtatott vagy másképpen, mechanikailag sokszorosított formula felhasználásával történik, amelyet a felkeresendő személyhez már előbb, éppen üzletszerzési céllal juttattak. E tilalom áthágása elzárással büntetendő, bankári ipart gyakorlók ismétlődő vagy súlyosabb esetekben az iparjogositvány megvonásával büntetnek.

A hitbizomány szabályozásáról szóló 1932. évi augusztus 18.-i szövetségi törvény alapvető változást idéz elő a hitbizományi jog területén; ezt itt, mint speciálist törvényt, nem érintjük.

Az 1932. évi szeptember 27.-i szövetségi törvény az új váltójogot közli, amely előreláthatóan csak 1934. január 1-én fog életbelépni. Ennek a törvénynek jelentősége abban rejlik, hogy sok más ország váltójogával — köztük Magyarországgal is — tartalmilag egyezni fog, ami a nemzetközi kereskedelmi forgalom szempontjából rendkívül fontos.

UTSZÉLI JOGESET.

A magánjogásznak várnia kellett a következő tárgyalásra és volt egy szabad félórája. A vádlottak személyére való tekintettel nagy port felvert ügyet tárgyalt a büntetőtörvényszék. A magánjogász elhatározta, hogy meghallgatja a tárgyalást egy félórára, hogy kissé felfrissítse büntetőjogi ismereteit — és megfigyelje, hogy magyarazzák és alkalmazzák a büntetőjogászok a bűncselekmények tényálladási elemét képező magánjogi fogalmakat. A magánjogásznak hamarosan kiábrándulásban volt része a saját tudására nézve. Belátta, hogy amint épen e lap hasábjain nemrégiben ismertették a külön kincstári magánjogot, úgy van külön büntetőjogi házi magánjog is.